

Діло

Виходить що-дня рано
крім понеділків.

РЕДАКЦІЯ
І АДМІНІСТРАЦІЯ:

Львів, Ринок 18, II. пов.

Конто почт. шл. 26.726.

Адреса тел.: „Діло—Львів“.

Число телефону 261.

Рукописів
редакція не звертає.

ПЕРЕДПЛАТА

в Австро-Угорщині:
місячно . . . . . 360 К.
чвертьрічно . . . . . 12—
піврічно . . . . . 20—
щорічно . . . . . 40—
у Львові (без доставки):
місячно . . . . . 3— К.
чвертьрічно . . . . . 9—
піврічно . . . . . 18—
щорічно . . . . . 36—
в Німеччині:
піврічно . . . . . 20— М.
щорічно . . . . . 40—
За зміну адреси
платить ся 50 с.

Ціна оголошень:

Стрічка петитова, двошлях-
това 40, в надісланій 60, в
оповістві 80 с. в редакційній
часті I К. Поміщена про
вілчаків і заручки 150.
Некрологів стрічка I К.
Сталоголошення за окремим
умовою.
Одні примірник коштує
у Львові 12 с.
на провінції 14 с.

Видає: Видавнича Спілка „Діло“.

Начальник редакції: Д-р Василь Лавинський.

ЗВІДОМЛЕНЕ Ц. І К. ГЕНЕРАЛЬНОГО ШТАБУ з 13. серпня

СХІДНИЙ ТЕРЕН ВІЙНИ.

Фронт Макензена. На північний захід від Фокшані німецькі війська здобули вчерашнього дня оборонне Панчю. На південний захід від тої місцевості наші війська викинули ворога з його становищ. Ворожі протинаступи на захід від коліна Дунаю, під Галачем і на північ від Фокшані були без успіху.

Фронт архик. Иосифа: Наші сили стоять в борбі по обох берегах долини бігу потоку Сляніц перед становищами мостового причілка Окна. Нетриятель виконує завзяті протинаступи.

Фронт князя Леопольда баварського: Над Збручем і над Гнилою Росіяни висували вперед сильніші вивідні відділи. Відперто їх.

Італійський фронт: Діяльність ворожих легіонів над Сочемо триває далі.

Балканський фронт: Ніщо до оголошено.

ЗВІДОМЛЕНЕ ГОЛОВНОЇ НІМЕЦЬКОЇ КВАТИРИ з 13 серпня.

ЗАХІДНИЙ ТЕРЕН ВІЙНИ.

На фронті битви у Фляндії після розширення суволейного дня б'єва діяльність у вечірних годинах знов зростає до значної сили.

Здовж Шьен де Дам і в Шампанії б'єва діяльність значно зростає.

СХІДНИЙ ТЕРЕН ВІЙНИ.

Фронт кня. Леопольда Баварського: Значнійший огонь тільки на південь від Сьм'єра, на захід від Луца, коло Тернополя над Збручем. У кількох місцях виявлялися також сутинки підвізів.

Фронт генерала полковника архик. Иосифа: В західній Молдавії при дуже завзятих ворожих опорах, котрий виявився в бою з сильними наступаючими, ми даліше розширили наш диск у терені на південь від Тротуша.

Група військ Макензена. Ми взяли приступом завзято оборонену місцевість Панчю. Наступи Росіяни і Румунів на сусідні відтинки, ведені задля зменшення фронту, не вдалися. Над дол. Серетом б'єва діяльність оставала значна. Відперто кілька ворожих наступів між устем Бузю і Дунаєм.

БЕРЛІН (Б.Вольфа). У Фляндії й коло Вердана жива б'єва артилерії. В Румунії нові успіхи наших військ.

Галицьке губернаторство.

СТОКГОЛЬМ (Т.К.) З Петрограду доноситься, що правительство перенесло осідок галицького губернаторства до Києва.

Всенародне голосування в справі України.

БЕРН (Т.К.) „Темп“ доносить, що французькі соціалісти у своїй доповіді на анкету голландсько-скандинавську жадають всенародного голосування про Ельвас Лютарингію, Трентіно, Трент, Лягу, Філіандію, Україну, Вірменію і Балканський край.

Львів, 13. серпня 1917

З кінцем липня і в початку серпня с. р. принесло „Діло“ дві надіслані статі про завдання учительства і економічну роботу, які з двох протилежних точок розглядали ці справи. Нині містимо ще одну надіслану нам до сеї статі і на ній дискусію змикаємо.

Пише нам автор, котрого стаття перша була викликала дискусію: Дискусія є добра й konieczна річ, але лише тоді, коли вона річева, коли на аргументи дасться дійсні контраагументи, коли вона не виглядає на боротьбу з вітраками. Бо годі договорити ся з тими людьми, які поміняють дані закиди, а творять собі інші, не існуючі у противника, а вітак їх з трюномфом збивають.

Щось таке є в статі поміщеній в „Діло“ ч. 183, яка є відповістю на мою статтю в „Діло“ ч. 175. Замість держати ся моїх уваг і їх опорувати автор „відповіді“ гозорить про ріжні річі, яких я цілком не торкав ся. При чім тут н. пр. спрєва якоїсь спілки, скрита боротьба між якимись провідниками і тим подібні легенди, то Бог святій нас! Автор кружляє коло моїх уваг та нечає боїть ся їх доторкнути ся, а коли до них зближить ся, то переверне їх на свій лад і тоді з ними гей вітраками воює.

І так автор дає спученє, що би позбути ся пороків та творити народне добро. Тимчасом моя стаття була чисто засаднича, опєрта на обсервації мої власні та інших людей — обсервації громадського життя в ріжних місцевостях. А головний зміст статі був такий: педагоги повинні пильнувати головно своїх обовязків і не ангажувати ся в економічній роботі (мій опонент переколючє слово „ангажувати ся“ на „брати ся“ мзбуть тому, що не хоче розумити ріжницї між тими словами!), а даліше що би не збирати посад по ріжних економічних інституціях в одних руках, а допустити як найбільше людей до їх управи. Се ті два непростимі гріхи.

Що ж мій опонент на се? А каже, що то лише зависть подкинула мені висше згадану статтю, зависть, що, мовляв, Х на купецтві визнаєть ся а я ні, — ну і як можна догадати ся, зависть, що Х заробляє а я ні. Ні, добродію! Не о купецтво і не о зарібки мені ходить! Як би мені о се ходило, то я не лише що був би взев пропонувані мені посади, але був би сам енстарав ся о них. Але я волю пристати на скромній платні й скромно жити без побічних платних занять, а затє сповняти свої обовязки по можности совісно (очевидно в моїм розумію), а вільний час посвягити не урядовій роботі а конєнній, до якої люди не беруть ся, бо вона изпатна, затє вимагає доволі часу а то й видатків, а приносить, поминувши мое моральне зволенє, недаскаве око ворогів та не зримости. А як лишеть ся вільний час, то може би прочитати якусь книжку, що би не цілком відстати від життя на полі шт-ки й науки! Але опонент є иншої гадки. На ніби мою увагу, що педагог, видавши ся економічній роботі, не має часу приготувати ся до школи, зауважує автор: „хоча він цілими роками приготував ся“. Отже хто відбув університетські студії, в часі яких учив ся або й ні, повинен книжки винести на під і більше нічого не вчити ся й не читати. А в наслідках: учити історії української літератури лише „до Шевченка“, всевітної історії н. пр. до битви під Седаном, чи як там і т. д. А що в новітших часах стало ся, що кождий рік а то й день приносить, то для сего педагога найновішого типу має бути terra ignota. Аж тоді буде рай в українських шк-лах! Цікавий я, чому то правники, навіть старі, адрозвати, радники студіюють новелі законів, носять ся з кодексами, коментарями! Та ж вони також того вчили ся і поздавали ріжні іслати та а практики знують багато. Може би дали сему сповій?

Коли я зауважив, що економістів кваліфікує сприт, помисловість, то автор „відповіді“ заключє, що по моїй гадці учитель має бути

нездарний і непомисловий. Ні, добродію! але сприт і помисловість в науковій чи педагогічній праці є трохи инші як при торгівлі маслом чи чого там.

Для мого опонента не існує мабуь ніяка инша робота, як лиш економічна. Коли я радив педагогам до економічної роботи не ангажувати ся (а не—брати ся!), то опонент кличе: вже такі були, які радили, що би кождий пильнував лиш своїх становних обовязків. Так нечає би поза економічною роботою не було роботи педагогічної, організаційної, просвітної! Тут поле педагогам до попису! А економічну роботу лишм радше духовенству, яке силою факту є в таке жите впрогнене. А даліше! Чому ж урядники правники не беруть ся до економічної роботи, яким вона ближша? Чому від них сего не вимагаєть ся, лиш від учителів? Або чому не постарати ся о людей, які є без занятя і радо взяли би ся до такої роботи? В кінці треба погодити ся з тим, що ми музімо собі виховувати економістів фаховців, лиш треба хотіти таких виховувати, а даліше коли вони є, то хотіть їх прийняти, а не обвантажувати однинь ріжним крамом, а яким вони не можуть собі дати ради. І на сея бив у своїй статі допустити людей до роботи, не дуліть жита в кількох руках, але дайте йому най розвинеть ся! Даліше каже автор, що рухливий педагог і своє зрощє і на друге нас найде. Так є лиш в теорії. Бо ті педагоги показують свою рухливість головно в економічних справах, де ся рухливість має більше примненє як у педагогічній роботі. І здаєть ся надірна рухливість каже декому легковажити своє занятє, а брати ся до иншого. Що так є—се не моя вина. Facta leguntur, а факти є чимсь сильнішим від плаваня мого опонента по воздушї і коли автор хоче порівняти педагога з господарем, то до своїх слів: добрий господар своє поле обробить і другому поможе — нехай достать: добрий педагог сповнить свої шк-льні обовязки та возьметь ся ще до веденя ріжних курсів опіки над методією, просвітної роботи і т. д. В протилежній різі, як автор хоче порівняти доброго господаря з педагогом економістом, то так музіть сказати: добрий господар і своє поле обробить і сусідови поставить хату, або зробить чоботи. А чи се правда?

Автор оминає мої уваги та їх нават не старєть ся опрокидувати. Бо що ж може на се сказати, що на економічних зборах педагоги (а було їх більше як 4) брали живійшу участь в дискусії, як на фахових зборах УПТ! Адеж препєнь ми цілком не стоїмо світло на педагогічній полі: педагогічна література майже ніяка, гичним полі: педагогічна література майже ніяка, підручники здебільш переказали, до роботи УПУ н. пр. у Львові окрім 2—3 людей инші педагоги не беруть ся і т. д. А добрий майстер не покине свого ремєсла, як має роботу, що би віддати ся другому, лише кєпський!

Ще зверну увагу на мої слова: педагогам не ангажувати ся в економічній роботі. Сюди не може підходити виділовство філії чи кружка С. Г. або поїздка на село в цілі основана кружка С. Г., чи анголошення реферату при чинки і т. д. Я має головно на гадці роботу по торговельно-прямислових спілках, які вимагають багато часу й сили. А на конєць запит до автора відповідати: коли педагоги мають віддавати ся економічній роботі, то хто буде працювати над нашою молодією в школі і поза школою? Хто навчить мови, літератури, історії? Хто заопікуєть ся вихованччми інституціями? Або прєспітною роботою, до якої беруть ся часто люди, що дають населєню замість зерна лопову. Тут би попрацювати педагогам! А створєне педагогічної літератури до кого має належати? Чи може звернемо ся з тим до правників, або медиків?..

На зава автор: покінїмо поганний гріх зависти, скажемо: у нас того гріха нема, а затє другим порадимо: покінїть поганний гріх користолюбї! Україна буде велика й богата, як ми будемо більше принципіальні і совісні в виконюваню своїх обовязків.

Завзятий опір російських і румунських військ триває далі.

ВІДЕНЬ, 13. сєрпня. З воєнної прєсової кватири доносять: Офєнзива союзників вжє від кількох днів витворила положєнє, якє в дальшєм рєзєвєю мєгло довести до повєжних консеквенцій для російських і румунських сил у сєхідних Карпатах та на Передкарпатю. Ураза російськє румунських військ зібрала єсі сили, які мала до розпорядимости, в цілі мєгучої офєнзиви. Мимє великого зужиткованя матеріялу й амуніції, мимє безоглядного хиданя масами Росіяни і Румуни не віднесли ніякого успіху і не мєгали також повзєдержати офєнзивної діяльності союз. військ в обл. долини від Фокшані. Дороги, що ведуть в обл. долини Путни і долини Сушіти є вжє замкнені, а напір наших сил в долині Тротус триває без перєрив далєше. Оєраційна ситуація ворожих сил, що клином вбились в долину Путни, в найкоротшєм часі мусить розв'язатись. На Буковині без тєрєзу відперто слабшє наступи ворогє. Над Збручєм Росіяни гєтовлять сє до оборони та висилають вивідні відділи.

Причина замкнення французької границі.

БЕРНО. „Berger Tagblatt“ пише про події у Франції: Причина цілковитого замкнення французької границі не є ще докладно відома. Мєгуть тут вхєдити в рахубу військові, як і політичні згляди, або також оба згляди разом.

Фактом є, що політичне напруженє послєдних днів зєвєрило виразно вістрє проти особи прєзидента Пуанкарє, що імовірно спричинило його намір уступлєня. Належить пригадати, що Клемансо своїми острими виступами проти міністра внутрішніх справ Мальвія, в дійсности з'євє до прєзидента Пуанкарє. Димісія міністра маринирки і міністра бльокади скріпнула опозицію проти Пуанкарє яка групуєть сє околом особи Суйлєуха, що належить до рєспубліканської ліги, а з другої сторони між соціалістами. Велике значєнє має приступлєнє до опозиції Терє (?), в його органом і Dhurgу ого з дєвєником „Eveil“.

Не треба також забувати, що та сама група металєвого промислу, яка свого часу поперла Пуанкарє, вимусила тепєр димісію міністра маринирки Lucaze, який з огляду на досвід, вчинений з підводними суднами, не хотів промовляти за жаданям металургістами кредитом на будову дорожих великих воєнних кораблів.

Всі ті важкі потрясеня спричинили кризу в прєзидентурі рєспубліки. Замкненє границі утруднює тепєр прєвєрєнє відомостей, які в послєдних часах сюди надійшли.

Творча діяльність на Україні.

БЕРН. Українське прєсовє бюрє доносить: Організація Українського державного банку поступавє невизначно скоро. Тепєр тимчасовє правитєльство носить сє в намірєм видати в Києві українські банкноти.

В Києві виходить тепєр великий український дєвєник „Кєнфєдєраліст“, якого політичною програмєю є вільний союз незалежних держав України, Філиандії, Кавказу, Сибіру і т. д. Один з членів японської амбасадї в Петрограді зложив офіційально візиту Українській Народній Раді (мабуть У. Ц. Раді — Рєд).

Послідні вісти про воєнне положєнє.

БЕРЛІН 13. сєрпня. Бюрє Вольфа доносить: В західній Молдавії Росіяни і Румуни роблять великі зусилля, щоб випєрти в рєд союзників. Повновладцє вони безастанно наступили на кровю прєсєяклє стоки гори Касінулуй. Рівнож завзяті й безуспішні були їх наступи на захід від устя потоку Сляніцє коло фабрики скла і на північ від монастиря Лєпса. Всі ті наступи не здержали посунаня вперєд союзників, які поробили далєшні поступи в куті між рєками Ойтєш і Тротус та заняли приступом гєрбок, пануючий над долиною Тротус на півдєнє від Тіргуд Окна. Також на північ від Фокшані наступ поступавє вперєд. Союзники з'євєли приступом Клібіцєшті між Сушітою і Окна та заняли рєд сил на північєм берєві Сушіти, що улежшє в значній мірі оборону, а саме місцевости Вєдєні, Панчію і Круєвє. Всякі пробї повзєдержаня вперєд союзників через великий наступ, виконаний в Марєшті в полуднєвім і західнім напрямі, не удали сє та принєсли порогови великі втрати. На основі візань бра-

нів стверженє, що в тим наступі брало участь не мєншє 10 ти полків. Так само відперто на ступи між Бузєв і Дунаєв, яких цілюю було принєсти полєкшу.

БЕРЛІН Бюрє Вольфа доносить: Вчєра о 8. год. вєчєром кинувє неприятельський летун 5 бомб на Фрєкфурт н. М. Забитих є 2 мушїни, 1 жінка і 1 дитина. Ранєних є 12 осіб переважно тяжко. Військової шкєди нема. Самолєт в повєртній дорозі зістрієно двома нашими летунами коло Saargemunde. Французів, що на нїм їхали, з'євєто в неволю.

ВІДЕНЬ З Воєнної прєсової кватири доносять: В послєдних днях значно змєгла сє діяльність ворожих летунів на італійських терєні війни. Наші летуни зводять шо дня борби в воздусі в італії бжєкими летунами. В воздушних борбах в днєх 10. і 11. с. м. зістрієно 5 італійських летунів.

Українська Центральна Рада й американські Українці.

Сердечний привіт і 100.000 руб. на українські вєстєвєні війни.

Вієнь, 10. сєрпня 1917

„Кієвская Мысль“ з 8. н. ст. липня доносить: На руки Центральної Української Ради прийшла від американських Українців слєдуюча телеграма:

Задачі Українського Генерального Секретаріату.

Автєнтичний коментар.

Вієнь, 10. сєрпня 1917.

В „Кієвській Мыслі“ з 10 го н. ст. липня читаємо: На вчєрашнім засіданні Центральної Української Ради В. К. Винниченко оголосив від іменє Генерального Секретаріату таку заяву:

Основи нової власти.

На Центральну Українську Рєду прийшла в її національно політичній діяльєсєи хвилє важкої відповідальности. Із виконавчого комітєту обєднаних партійних й суєційальних груп, яким була Рада на початку рєволюції, вона стала тепєр не лише висшєм виконавчим, але й закондатним органом всьєго зорганізованого українського народу.

Ми в нашій лиці, в лиці Центральної Української Ради прєдставляємо картину формованя власти, та власти цілком ної, сучасної, опираючої сє на зовсім інших й нових основах чим стара європейська, а головно дорєволюційна власть. Не фізичнє або єкономічне насильство, не темнєта, відсталість й єкономічна зависимість угнетєних клєс, — не з'євєжєнє й не гіпнотьозоганє рєлігійє, не нацьковуванє одних на других, не такі способи дали нам, єсім тут зібраним, право й силу до поршуваня й установлюваня норм житя, обовязуючих для кож дого, що себе признає Українцєм.

Отєє право корєнєнєть сє й вирєстєє лише із одного довірє, чистого й непідданшого жаднєм законним чи незаконним насильством. А Центральна Рада, що приняла на себе отєє волю й довірє народу, стала неподільною, органічно злучєною частю сєї великої цілости.

Кожний дєнь поширює й поглиблює отєє сконцентровану волю. Ріжні формати української демократії вливають у спільний резервуар нові сили, самі ж вони рівночасно черпають сили для себе із його.

В тепєрішню хвилю ми як раз находимо сє в дуже важкий й при тим мєжє найкритичнійшій й полєсї нашого формованя. Ми вступили в сю область, в якій сходять сє границі двох властей — моральної й публично правної. Ми вжє не в силі сказати, на котрій із з'євєданих положєнє ми стоїмо бжєшє чи мєншє. Обєм сил на шої моральної власти розрєє сє на стільки, що вони вамі собою під тижєм льєгічного зєду подій, без волі й запорущєнь перєтєворюють сє в справжнє народоправство.

Відносини до Петрограду.

Народ у своїх почуванях найліпшє розум'є ідею євєражнього народоправства, ідею демократичної власти. Українська демократія зосєдєдила свою волю в Центральній Раді, в ній поклала найлучшу оборону своїх прав й тому вона мєгє її вєрити. А з'євєдєє вжє цілком льєгічний вивід: тє довірє, що довірє до кінця, в усіх сферах так національного, як й єкономічного, політичного чи державного житя. Тут нема ворожого настрою до Петрограду, а є повна відсутність до нього, бо ж українська демократія має свою власну власть, яку сама собі створила й якій вона вєвєно довірєє.

„Обєднані в американськєм Союзі Українці й українські товариства прєсєилають борям за свободу й славу України, що зібєрали сє у Києві ширий й сєрдєчний привіт. Не прєстєвляють бороти сє, аж поки над Україною не з'євєє сонцє свободи і на волі не помодять сє незєвєдніцкі діти. На українськє ж ртєві війни прєсєилаємо телеграфічно сто тисяч рублів“.

Замкненє французької границі Швайцарією.

БЕРН. (Тєк.) Швайцарська телегр. агенція доносить під датою 11. с. м.: Французьку границю замкнено нині о півночі зовсім.

ІВАНОВИ ФРАНКОВИ

Складки на монумент-портрет приймає Красєвий Союз Кредиторів у Львові. — Число книжочок щадничої 4.000.

Перетворєнє власти. — Генеральний Секретаріат.

Зробити собі довірє легше, чим оправдати посєладувані догми намірє в нїм. А ще аєсїбна тоді, як отєє довірє в часті опираєть сє на інтерєсах цілости. Бо ми покищо, прєдставники довірє не єсєє цілости, а лише з'євєсно його частини. Ми знаємо, що єя часть бжєшє й ми знаємо, що друга часть силою природного ходу житя дуже скоро прийде до того самого. Та поки вона ще не прийшла, поки отєї часті ще не злиди сє в одну цілість, ясно, що процес нашєї рєбурєдєви ще не закінчив сє. Тому також ще не закінчив сє процес прєтєворєнє власти з моральної в суєційно правну, повновладєну, зг'євєми причасними її компетенціями, функціями й апаратами.

Тому задєєчє Центральної Ради є — в сєєй критичній перехєдєний момент прискорити сєєй процес й посєбити йому.

Генеральний Секретаріат, як виконавчий орган Центральної Ради, котрому вона в сєєй сфері прєдєдєє повну власть, лише в такий спєсїб розуміє своє іменєване.

До з'євєсногє часу головною задачею Центральної Ради було єбєднуванє демократії єдинє на основі національно політичних домагань.

Та житє поширило поступєнно отєї вузькі рамки. За мало одних національно політичних домагань, житє вивєдєєє о много ширшє постуєлєти: народ бжєє обєднати сє для корисного поришєнє тих всіх питань, які насувають йому єкономічні й політичні обєставини. З уваги на тє Центральна Рада мусить поширити свою плятформу, вона мусить стати національним соємом, в якм мають бути освєтлювані та порішувані всі питання, які лише вивєдєєє житє.

Так отже створєнє Генерального Секретаріату сталоєє необхідним стєпєнєм розвитку нашого прєдставницького органу. Та й тому інституція Генерального Секретаріату повинна обєхєлєти всі потреби українського народу, прєшє-ж усьєго ті із них, які голоснійшє від другєх кєчєють про своє ієтєванє.

Тому з уваги на отєї потреби, прашю роздєлено між слєдуючими поодинокими секретарями: для внутрішніх справ, для справ фінансів, правосуддя, сєредників пєсжєм, земельних, міжнародних, трудєвих, дорожєних, військових, торговельних й промислових й для справ народної освєти.

Внутрішні справи України.

Першою прєпонєєю є недостаточна політика, соєційна й національна свєдомість й незорганізованість народних мас. В отєєм й скрєпта найбільша небєзпєка — як для дальших зєдєбутків рєволюції, так й для організації автономного устрєю на Україні, що з'євєє сєєє найлучшим забєрєлом згаданих рєволюційних зєдєбутків. Отєєм бєгом житя нашєго народу має заняти сє Генеральний Секретаріат для внутрішніх справ. В його компетенції має лєжати всі справє аєтєції, організації й пропаганда. В Секретаріаті для внутрішніх справ будуть сєєє

ПОЗІРІ ВАННІ! Вже вийшов українсько-німецький **САМОУЧОН** укладу проф. Онуфрія Солтуса (4 те побільшене видані). Книгарська ціна у Львові і на провінції **К 2-—**, з поштовою пересилкою на поштіві **К 2-20**, на звичайні поручення **К 2-50**. [5 шт. **К 10-—**, 10 шт. **К 18-—** вже оплачено.] Висилка лише за попереднім надісланим готівкою, за посліплатою о 70 с. дорожше — висилку також Церк. Співаник з нотами на 4 голоси за **К 1-—**. Перли, шутки та вигадки, ціна **К 1-20** — Замовлення і гроші належить надіслати: **А. О. Кіш, Львів, Наваляча 5. № 2-23**

центровані найрізноманітніші, до них виторі українською демократично суспільно адміністративні апарати. Вони працювали досі в істнували один побіч другого, не об'єднані жадним спільним планом, спільною системою. Від них се буде один апарат, під кермою Генерального Секретаря для внутрішніх справ.

Організація її освідомлене має являється се отже першою необхідною й найголовнішою основою дальшої перебудови. Другим же ступенем сеї перебудови, основаною на свідомості й організації являється перебудова місцевої й загальної крайової адміністративної власті.

Сільські, містечкові, волосні адміністративні організації, земські управи, повітові комісарі, городські думи, губернські комісарі, — словом, вся організація власті може перейти в органічну зв'язь з Центральною Радою якш тоді, як вибираюча отсі інституція демократія, також стане в тісну зв'язь з Центральною Радою.

І ще має Генеральний Секретаріат для внутрішніх справ одну задачу. Се прирорюванне ціло о адміністративного організму для потреб організованої, свідомої демократії й підготовлене при помочи сеї го апарату й дальшого ступеня організації єдині обласної автономної власті, в порозумінню з демократіями других націй на Україні.

Фінанси.

З уваги на те, що прийняте Центральною Радою рішення являється рішенню про новий устрій політичного життя на Україні враз з всіми наслідками, які із сего випливають, Генеральний Секретаріат для справ фінансів вважає необхідним розробити основ фінансової політики на Україні.

Очевидно, що фінансові справи ми не в силі поставити відразу на висній державній основі, а мусимо поки що обмежити ся на середні, основи яких є виключно морального характеру. Та проте ми маємо намір рівночасно вести приготування праці так, аби в фінансових справах Україна в момент, як її прийде ся уладжувати їх, як автономній державі, могла стати на вповні державну основу.

Суд.

Задачею Генерального Секретаріату для юридичних справ має бути приготування судових інституцій на Україні до тих форм і до того стану, які вони будуть мати в автономній Україні. Се робота буде розділена на приготування українізації й демократизації суду та випрацювання отсіх законопроектів в судовій справі, які мають намітити ті форми суду, що будуть найліпше підходячі для автономного устрою України.

Відносини до інших народів.

Секретаріат для міжнародних справ ставить собі за ціль — візбрати в своїх руках керму цілої шкільної освіти на Україні, і так: надіти над переведенням українізації школи на місци, організація видавництва підручників, вишукуванне й приготування учителівських сил для шкіль та поміч в організації учительства в станові союзів.

Народна освіта.

В справі народної освіти Секретаріат ставить собі за ціль — візбрати в своїх руках керму цілої шкільної освіти на Україні, і так: надіти над переведенням українізації школи на місци, організація видавництва підручників, вишукуванне й приготування учителівських сил для шкіль та поміч в організації учительства в станові союзів.

В справі позашкільної освіти Секретаріат вважає своєю цілею безпеку культурних товариств. Щоби свої цілі перевести в життя, Секретаріат постаряється покликати до життя Всеукраїнську Шкільну Раду якій буде приданий територіальний характер. Поки що однак Секретаріат використовує ся вже існуючою організацією властей: шкільними округом або суспільними інституціями, з якими зв'язе як найтісніші відносини. Для тим кращої зв'язі й постійної контролю на місци Секретаріат має намір понастановлювати свої власні комісарі для шкільної освіти.

Земельна справа.

Секретаріат для земельних справ буде перш усього дбати про правильну організацію волосних, повітових й губернських комітетів на Україні й про організацію Рад селянських депутатів; діяльність названих організацій буде Секретаріат наводити на шлях громадської управи — й то не лиш що до самої земельної власності, але

й що до сільсько-господарського інвентаря. Тому отже, щоби діяльність земельних комітетів можна було об'єднати в одно русло, секретар для земельних справ постаряється про покликати до життя Українського Обласного Земельного Комітету. Разом з тим він постаряється ще й про основанне українських кооперативних центрів.

Проект земельного закону

Для приготування розв'язки земельного питання на Установчій Збороз (конституанті), секретар має обов'язок уділити на основі постанови Селянського Конгресу проект земельного закону.

Справа харчів.

В справі середників пожиття, Секретаріат ставить собі за ціль об'єднати роботу органів суспільного прокормлення на Україні й ввести в сю роботу певну плановість, якої їй досі не доставало. Основною задачею Секретаріату буде покликати до життя Всеукраїнського Центрального Комітету для справ середників пожиття, який забезпечить Україну, що воно в назаних справах дасть спрому роздобути для потреб українських земельних власників всіх необхідних для них продуктів.

Українська армія.

Задачею Секретаріату для військових справ є українізація війська на задах, як і по зможі на фронті; прирорюванне воєнних округів України враз з їх органами до вимогів українізації армії.

Фунції Генерального Секретаря.

Керма праці цілого Генерального Секретаріату в вище поданих границях вимагає покликати до життя відповідної канцелярії, отже тому в склад Генерального Секретаріату увійшов ще Генеральний Секретар, головною задачею якого є завідувати справами цілого Генерального Секретаріату. Він буде звеном злуки між поодинокими Генеральними Секретарями в внутрішніх організаційних справах Секретаріату й займатися буде поставленим справи інформація про діяльність Генерального Секретаріату. Між іншими також й через вередичний орган Генерального Секретаріату.

Приступаючи до великої відповідальної праці, в надії по піддержку й довіру зі сторони Центральної Ради, Генеральний Секретар приложити всі свої сили, аби виконати свою задачу для відродження українського народу й тих національних меншостей, що враз з ним живуть на Україні.

Оборона незалежної України.

Ві наші зусилля ми звернемо на те, аби не допустити до розбиття України, до її деворганізації й до анархії. Незай отже гносять отсю дезорганізацію між нас хто хоче — будь темні протиревольційні сили, будь анархістичні елементи із нутра самого українства, будь на конєць похибки й вороже відношене зі сторони Тимчасового Центрального-Правительства, все одно, — ми з теми дезорганізуючими силами будемо безпашадно бороти ся й нікому не дамо погубити справу будучого нового життя нашої країни.

Конференція української с.-д. Австрії.

Відень, 9. серпня 1917.

В днях 5 і 6 с. м. відбула ся у Відні конференція української соціальної демократії Австрії, в якій взяли участь представники партійних організацій та ті активні члени партії, яким воєнна служба зглядно теперішнє воєнне положення, дозволило явити ся на сей час у Відні.

По полагоді внутрішніх організаційних справ посвячено дальші наради мировій конференції в Стокгольмі та справам, що стоять у зв'язі з нго. Звіт делегата партії на сю конференцію Володимира Темницького про його переговори з голандсько-скандинавським комітетом та присутними в Стокгольмі представниками соціалістичних партій, конференція прийняла до відома і в цілости одобрила становище делегата, як що до політичних домагань так і що до заступства української соціальної демократії на интернаціональних конгресах і в интернаціональним соціалістичним Бюро.

На интернаціональній соціалістичній мировій конгрес, скликаний на початок вересня с. р. до Стокгольму конференція рішила вислати п. Володимира Темницького і Миколу Ганкевича. Вкінці обговорено справу партійної преси та ухвалено дотичні внески референта.

ВОЄННІ КОМУНІКАТИ

ЗВІДОМЛЕНЕ Ц. І. Н. ГЕНЕРАЛЬНОГО ШТАБУ

з 12. серпня.

ВІЙНА НА СХОДІ.

На північній захід від Фокшані наші союзники дальше віперли Росіян і Румунів. Всякі зусилля неприятелів, щоби об'єднати т. й фронт масовими приступами, остали без успіху. В області Ойтош на південь від Трошені, неприятель також не тупав великими силами. Місцями виконав він аж 12 таких наступів, які однак всі лягли перед нашими лініями. Шопроносний полк пізоти сонведів ч. 18. визначив ся особливе. Трошені і Сляниця добуто. Наші війська наближають ся до долини Тротуша. На північний схід від Вами на Буковині зломано кілька російських наступів на наші становища на горах.

ВІЙНА З ІТАЛІЄЮ.

Над Сочею наші летуни з успіхом поборовали неприятельські воздушні стежі. Стручено 5 італійських літаків

ВІЙНА НА БАЛКАНІ.

Нічого не змінило ся.

Ч. м. н. с. р. в. д. н.	10.500	на фонд укр. журналістів ім. Яросл. Веселовського	"ДНІСТЕР"	У Львові.
	4.000	на пам'ятку бл. п. Яросл. Веселовського		

В справі повороту виселенців.

Львів, 9. серпня 1917.

В останній часі відбували делегати У. П. Р. і У. Запом. Комітету голові табори українських виселенців, щоби придивити ся положенню серед якого проживають наші виселенці. І так

В таборі Г м і д відбули ся 31. липня заходом жіночої Читальні великі збори, на яких учасники, між якими переважало жіноцтво, висловлювали серед масового ридання свій біль і жалі з причини нестерпного подороження та спокуту до рідного краю. Делегат давав потрібні поясненя та прирік доложити зусилля, щоби приєшшити репатріацію виселенців.

Пос. Лев Левицький сконстатував крайню невдирядне положення воєнських виселенців в Гредіт, де важивлене є низше всякого мінімуму

Так само крайню невдирядне положення сконстатовано в таборі виселенців Хоєн.

Пенітентний настрій збігів, здержуванню насильно в таборах, є під тепершню хвилю тим більше болючий, коли вони знають, що міжже ціла українська територія Галичини і Буковини увільнена від наїзду.

Щоби приєшшити необхідно потрібну репатріацію виселенців, звернули ся посла Лев Левицький і Колесса до мінстра справ внутрішніх графа Тогенбурга і відбули з ним дня 2. серпня дошу, поверх 1 1/2 год. конференцію. Міністер прирік поробити далеко йдучи зарядженя в цілі репатріації, звертав однак увагу на значні технічні і інші труднощі.

Щоби ті труднощі усунути, виїхала делегация під проходом віцепрез. п. Романчука до осідку верховної команди армії (А. О. К.), де основно обговорено справу репатріації так Галичан і Буковинців, як і Волинців, а при тій нагоді й інші актуальні справи. Представник верховної команди армії дав запоруку, що так з причин господарських, як і з огляду на положення населення воєнна Управа є за прискоренням репатріації в ширших розмірах, мусять однак перед тим бути упорядковані відносини в відісканих територіях та усунені всілякі технічні труднощі.

Окрім того відбув делегат У. П. Р. дня 6. серпня дошу конференцію з референтами в міністерстві справ внутрішніх; вислано вже тепер значні зарядженя в справі повороту виселенців до краю. Заряджено, що повіті: Рава-Руська, Жовква, Львів (повіт), Турка, Сколе, Долина, Городок, Мостиска, Перемишль, Ліско і Сокаль на захід від Буга, є вільні до повороту.

Збігці дістануть в часі повороту до краю підмогу ще протягом двох місяців; крім сего заряджено, що виселенці, роакненні по пооди-

